

בס"ד. שבת חול המועד סוכות (בבוקר לפני התפלה), ה'תשל"ב

(הנחה בלתי מוגה)

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבת וערבי נחל ושמחתם לפני ה' אלקיכם שבעת ימים¹. ואיתא במדרש², תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעימות בימינך נצח³, משל לשנים שנכנסו אצל הדיין ולית אנן ידעין מאן הוא נוצח, אלא מאן דנסיב באיין (כידון⁴) ביד' אנן ידעין דהוא נצוחי, כך ישראל כו' בר"ה כו' במה שישראל יוצאין מלפני הקב"ה ולולביהן ואתרוגיהן בידן אנו יודעין דישראל אינון נצוחי, והיינו שלקחת הדר' מינים היא הוראה על הנצחון של ישראל בדין ומשפט דר"ה, אשר דידן נצח. ועד"ז גם בנוגע לדין דיוה"כ, שנצחו ישראל בדין ונמחלו עוונותיהם (כהמשך דברי המדרש⁵). ועז"נ (ולקחתם לכם) ביום הראשון, שהוא בחי' נעלית ביותר, בחי' מרום מראשון⁶, וכידוע שביום הראשון בגימטריא כתר⁷, והרי כתר הוא בחי' שלמעלה מהשתל⁸. וצריך להבין מ"ש ולקחתם לכם ביום הראשון, שזהו ציווי לכל אחד מישראל שיקח בחי' ביום הראשון, דלכאורה, איך אפשר שכל אחד יקח בחינה נעלית כזו. ועוד צריך להבין בענין ולקחתם לכם ביום הראשון, דהנה, כתוב זה בא בפשטות בהמשך למ"ש לפנ"ז⁹ אך בחמשה עשר יום לחודש השביעי גו' תחגו את חג ה' שבעת ימים גו', ועל זה ממשיך ולקחתם לכם ביום הראשון גו', והיינו, שהכתוב קורא יום זה בשם יום הראשון לפי שהוא יום הראשון של שבעת הימים דחג הסוכות, ומזה מובן שהציווי ולקחתם לכם ביום הראשון גו' שייך לענין של חג הסוכות. והיינו, שנוסף לכך שזוהי משמעות הכתוב ולקחתם לכם גו' בוא"ו המוסיף, שמזה מוכח שהציווי ולקחתם לכם גו' בא בהמשך לציווי תחגו גו' שבעת ימים, הנה ממשיך ולקחתם לכם ביום הראשון, ולא ולקחתם לכם בחמשה עשר יום לחודש השביעי, מוכח שהשייכות דלקחת ד' המינים ליום זה היא להיותו יום

(6) ראה לקו"ת שמע"צ פה, ד בשם מ"ע.

סה"מ תרנ"ב ע' ו. אעת"ר ע' כח.

(7) ראה גם רד"ה ולקחתם לכם תש"ח

(סה"מ תש"ח ע' 33).

(8) אמור שם, לט.

(1) אמור כג, מ.

(2) ויק"ר פ"ל, ב.

(3) תהלים טז, יא.

(4) פי' הערוך — הובא במת"כ שם.

(5) ירמ' יז, יב. פסחים ה, א.

הראשון דחג הסוכות.⁷ ובפרט לפי הידוע⁸ גודל מעלת לקיחת ד' המינים בסוכה דוקא. וצריך להבין השייכות של נטילת ד' מינים לענין הסוכה, ולכאורה הם שני ענינים שונים, וחלוקים גם בזמניהם, דאף ששניהם ביום הראשון, הרי מצות נטילת ד' מינים היא ביום דוקא¹⁰, ומצות ישיבה בסוכה התחלתה בלילה, וגם עיקר המצוה היא בלילה, שדוקא בלילה הראשונה יש חיוב לאכול כזית בתוך הסוכה, כפי שלמדו בג"ש מחג המצות¹¹, משא"כ ביום אין חיוב זה. וא"כ אינו מובן אומרו ולקחתם לכם ביום הראשון, שמזה משמע שלקיחת הד' מינים שייך לענין הסוכה. וגם צריך להבין בענין נטילת ד' המינים, דאף שהמצוה היא ליטול ד' מינים שונים, פרי עץ הדר כפת תמרים וענף עץ עבות וערבי נחל, מ"מ, אינם ד' מצוות אלא מצוה אחת¹², שמזה מובן שישנו ענין המשותף בכל ד' המינים, שלכן נעשים מצוה אחת. וצריך להבין מהו ענין המשותף בכל ד' המינים, ומדוע המצוה היא בנטילת ד' מינים שונים דוקא, ורק מצד ענין המשותף שביניהם יהיו מצוה אחת.

(ב) **והענין** הוא¹³, דאיתא באד"ז¹⁴ בספרא דאגדתא דרב המנונא סבא אתמר, וימלוך תחתיו הדר¹⁵, הדר ודאי, כד"א פרי עץ הדר. ושם אשתו מהיטבאל, כד"א כפות תמרים, וכתיב¹⁶ צדיק כתמר יפרח כו'. והיינו, שהדר, מלך השמיני מאלה המלכים אשר מלכו גו'¹⁷, הו"ע התיקון שמברר ומתקן את ז' המלכין קדמאין דתהו כידוע¹⁸, וזהו גם ענינו של פרי עץ הדר (מד' המינים), וכן כפות תמרים (ועד"ז ענף עץ עבת וערבי נחל הקשורים יחד עם הלולב) שהו"ע ושם אשתו מהיטבאל, שענינם הוא לתקן את ז' המלכין קדמאין דתהו שנפלו בשבירה כו'. וענין זה מתאים גם עם מאמר המדרש (הנ"ל בתחילת המאמר) שנטילת ד' המינים היא הוראה על הנצחון של ישראל בדין ומשפט דר"ה ושנמחלו עוונותיהם ביוה"כ. דהנה כתיב¹⁹ כי חק לישראל הוא משפט לאלקי יעקב, שהדין

(15) וישלח לו, לט.

(16) תהלים צב, יג.

(17) וישלח שם, לא.

(18) ראה עץ חיים שער ג (שער סדר אצילות) פ"ב. שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ח. שער י (שער התיקון) פ"ג. תר"א הוספות לויחי קג, ב ואילך. לקו"ת תוריע כ, ד. סה"מ עזרת"ע פח. ע' צה. ובכ"מ.

(19) תהלים פא, ה.

(9) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ב ע' 124

ואילך. וש"נ.

(10) ראה ב"י לטור או"ח הל' סוכה ר"ס

תרנב. שו"ע שם.

(11) סוכה כז, א.

(12) סהמ"צ להרמב"ם שורש יא.

(13) בהבא לקמן — ראה ד"ה ולקחתם

לכם תרל"ב (סה"מ תרל"א ח"ב ע' תקע

ואילך), עטר"ת (סה"מ עטר"ת ע' כד ואילך).

(14) זח"ג רצב, סע"א.

ומשפט דר"ה הוא הן על הענינים הגשמיים והן על ענינים הרוחניים²⁰, ודין זה הוא תלוי באופן המעמד ומצב והעבודה כו' בשנה העברה. והיינו, שבר"ה מתקנים את כל עניני השנה העברה, שלכן כל ישראל זוכין אז בדין, כידוע תורת הבעש"ט²¹ עה"פ²² אתם נצבים היום, שכל ישראל נצבים ועומדים²³ וזוכים בדין. ועד"ז ביוה"כ, שאז נעשית מחילה סליחה וכפרה על כל החטאים כו', כולל גם חטא מלשון חסרון²⁴, וכידוע בפירוש אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא²⁵, שפירוש יחטא הוא מלשון חסרון, וביוה"כ נעשית המחילה על כל מה שהחסיר בימי השנה שעברה (כידוע בענין ימים יוצרו²⁶). ונמצא, שענינם של ר"ה ויוה"כ הוא התיקון על הענינים של שנה העברה שהם בדוגמת תהו לגבי העבודה דשנה הבאה. ותיקון זה שנפעל בר"ה ויוה"כ, בא בגילוי בחגה"ס, ובפרט ע"י נטילת הד' מינים שעל ידם נעשית ההמשכה בפנימיות (כדלקמן ס"ד), כיון שפרי עץ הדר וכפות תמרים הם בחי' וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל, שהו"ע התיקון, כנ"ל.

וזהו גם מ"ש תודיעני אורח חיים שובע שמחות את פניך נעילות בימינך נצח, ואיתא במדרש² שובע שמחות כו' שבע שמחות, אלו שבע מצוות שבחג, ואלו הן, ד' מינין שבלולב וסוכה חגיגה ושמחה, והיינו, דכשם שר"ה הוא בחודש השביעי באחד לחודש (הראש והראשון לחודש השביעי)²⁷, כך גם הגילוי דר"ה שמתגלה ליום חגנו²⁸, שאז יודעין שדין נצח בר"ה, הוא גם ע"י שבע מצוות דוקא. והענין הוא, דהנה ידוע²⁹ שהשבירה היתה רק בבחי' ד' מלכין קדמאין דתהו (דבבחי' המוחין הי' רק פגם וכיו"ב, אבל לא שבירה, כמבואר בספרי קבלה³⁰), ולכן גם התיקון על השבירה דתהו הוא במספר שבע דוקא. וזהו שר"ה, שאז הוא התחלת התיקון, הוא באחד לחדש השביעי, וגם גילוי הנצחון דר"ה

-
- 20) ראה לקו"ת דרושים לר"ה נו, א. נט, נא, ג. נב, א.
 21) לקו"ת ה'ש"ת ע' 15. לקו"ת ש"ש ע' 292.
 22) ושי"נ.
 23) כש"ט הוספות סמ"א. ושי"נ.
 24) ר"פ נצבים.
 25) ראה תנחומא ר"פ נצבים.
 26) ראה מלכים-א א, כא ובפרש"י.
 27) לקו"ת מטות פב, א. נצבים נא, א. סה"מ רצ"א ע' שיח.
 28) קהלת ז, כ.
 29) תהלים קלט, טז. וראה לקו"ת שלח נא, ג. נב, א.
 27) אמור כג, כד.
 28) תהלים פא, ד. וראה לקו"ת דרושים לר"ה נד, ד. סידור (עם דא"ח) רלה, ב [שמב, ד]. ובכ"מ.
 29) ראה עץ חיים שער ח (שער דרושי נקודות) פ"א ואילך. שער ט (שער שבירת הכלים) פ"ב. תו"א מג"א צז, ג. לקו"ת פ' ראה לא, ב.
 30) ראה עץ חיים שער ט שם. וראה גם "רשימות" חוברת טו ע' 29.

הוא ע"י שבע מצוות שבחג. ועד"ז גם בנוגע לד' המינים, שעל ידם הוא עיקר התיקון (וכנ"ל שע"י נטילת הד' מינים נעשית ההמשכה בפנימיות), שהם ג"כ במספר שבע, אתרוג, לולב, ג' הדסים וב' ערבות, שמספר שבע מורה על ו' מדות ומלכות, שדוגמתם באדם הו"ע המדות שבלב ומחשבה דיבור ומעשה, שהו"ע הפנימיות. וענין זה הוא באופן שממשיכים זה גם למטה בגשמיות העולם, שהרי ידוע שד' המינים הם כנגד ד' אותיות שם הוי"ו³¹, ופירוש הוי"ו הוא מלשון מהוה³², שמהוה מחי' ומקיים את כל העולמות עד לדברים הגשמיים כו', ולכן, כשם שבר"ה מבקשים גלה כבוד מלכותך עלינו³³, וע"י הוי"ו אלקי ישראל מלך נמשך אח"כ להיות ומלכותו בכל משלה³⁴, כן הוא גם בד' המינים, שע"י ולקחתם לכם, הרי זה נמשך גם בעולם.

וזהו גם מה שענין נטילת ד' המינים הוא המשכת הדעת בנוקבא דז"א, שההמשכה בבחי' נוקבא ענינה ההמשכה למטה. דהנה, ד' המינים עצמם הם כנגד ד' האותיות דשם הוי"ו, כנ"ל, שהם בבחי' ז"א, וגם בחי' ה"א אחרונה דשם הוי"ו שייכת לז"א. ובוזה יובן מאמר הזהר הנ"ל שפרי עץ הדר הו"ע וימלוך תחתיו הדר (דכר), וכפות תמרים הו"ע ושם אשתו מהיטבאל (נוקבא), דלכאורה הרי זה סותר למ"ש בכתבי האריז"ל³⁵ שלולב הוא דכר ואתרוג נוקבא. אך הענין הוא, שד' המינים הם בבחי' ז"א, ומ"ש בזהר שכפות תמרים הו"ע ושם אשתו מהיטבאל, בחי' נוקבא, הכוונה לבחי' ה"א אחרונה דשם הוי"ו, שהיא בחי' הנוקבא דז"א גופא. ועד"ז בנוגע לאתרוג, שמ"ש בכתבי האריז"ל שאתרוג הוא בחי' נוקבא, הכוונה לבחי' עטרת היסוד, והו"ע הרושם של היסוד הנשאר לאחרי המשכתו בנוקבא. וכ"ז הו"ע ד' המינים עצמם, שהם בז"א. אך מה שע"י נטילת ד' המינים ממשיכים בחי' הדעת בנוקבא דז"א כו', הכוונה בזה להמשכה בבחי' המלכות ממש כו'.

ג) וביאור הענין, דהנה כתיב²⁸ בכסה ליום חגיגנו, שכל הענינים שבר"ה ויוה"כ הם בכסה, באים בגילוי ליום חגנו. וזהו גם מה שידוע³⁶ שסכך הסוכה שקשור עם ענני הכבוד נמשך מענן הקטורת

(35) פרי עץ חיים שם.

(36) ראה עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"ב (כט, א). פ"ו (לו, סע"א ואילך). המשך וככה תרל"ז פפ"ד (סה"מ תרל"ז ח"ב ע' תרו). סה"מ תרנ"ז ע' קסב ואילך.

(31) זח"א סג, סע"ב (ובנצו"א שם). פרי עץ חיים שער הלולב פ"א.

(32) פרדס שער א (עשר ולא תשע) פ"ט. תניא שעהיוה"א רפ"ד.

(33) נוסח תפלת מוסף דיו"ט וימים נוראים.

(34) נוסח תפלת ימים נוראים.

דיוה"כ, והרי ענין הקטורת הוא עיקר העבודה המיוחדת שביוה"כ. והנה, בקטורת יש י"א סממנים³⁷. אך צריך להבין מהו ענין מספר י"א שבקטורת, הרי בקדושה הוא עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר³⁸. וידוע הענין בזה³⁹, שעבודת הקטורת ענינה בירור הניצוצות דתהו שנפלו בשבה"כ למטה [לא כפי שירדו לאצילות, שהרי עולם האצילות הוא מה שנתברר כבר, אלא כפי שנפלו למטה] בדברים גשמיים ונבלעו בהם. וכיון שבשביל קבלת החיות צריך לניצוץ שענין הקדושה שבו הוא בגילוי, הנה זהו ענין הי"א, שהוא הניצוץ שאינו נבלע בהם, אלא הוא בבחי' מקיף עליהם. והנה, כשם שבלעו"ז יש מספר י"א, יש גם בקדושה, להבדיל בכו"כ הבודלות, הענין די"א, שזהו בחי' אנת הוא חד ולא בחושבן⁴⁰ (שלא בחושבן הע"ס⁴¹), בחי' הכתר⁴², שזהו בחי' המקיף שלמעלה מהשתל', ועז"נ (גבי העבודה דקטורת) כי בענן אראה⁴³, אַרְאָה בעצמותי ומהותי⁴⁶. ומבחי' זו נמשכת נתינת כח לבירור שנעשה ע"י י"א סממני הקטורת. אך ביוה"כ הרי זה באופן של בכסה, ונמשך אח"כ בגילוי ליום חגגו, שנקרא ביום הראשון, בגימטריא כתר, שהוא בחי' המקיף שלמעלה מהשתל', שנמשך ע"י הישיבה בסוכה באופן של מקיף, ואח"כ ע"י נטילת הד' מינים נמשך המקיף בפנימיות.

ד) **והענין** בזה, דהנה כתיב⁴⁴ למען ידעו דורותיכם כי בסוכות הושבתי גו', ואיתא בשו"ע אדה"ז⁴⁵ שידיעה זו אינה רק כוונה בלבד, אלא זהו חלק מהמצוה, לפי שענין הישיבה בסוכה הוא המשכת הדעת (למען ידעו). וכ"ה בנוגע למצות נטילת ד' מינים, כדאיתא בסידור⁴⁶ בשם המשנת חסידים⁴⁷ שענין נטילת הד' מינים הוא המשכת הדעת בנוקבא דו"א העומדת בחזה דו"א (כמבואר שם באריכות פרטי הענין בזה, אך מה שנוגע לענינו הוא שנטילת ד' מינים הו"ע המשכת

אור) ע' מח. סה"מ עטר"ת ע' תקפו. ועוד.
 (42) תו"א וירא יד, א.
 (43) אחרי טז, ב.
 (44) אמור כג, מג.
 (45) או"ח סתרכ"ה. וראה לקו"ש חל"ב ע' 140 ואילך.
 (46) סידור (עם דא"ח) רסג, סע"ג [שפה, ב] ואילך. וראה גם המשך וככה תרל"ז פפ"ד ואילך (סה"מ תרל"ז שם ואילך).
 (47) מסכת ימי מצוה וסוכה פ"ה מ"ג.

(37) ראה תשא ל, לד ובפרש"י. כריתות ו, א. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"ב ה"ב ואילך.
 (38) ספר יצירה פ"א מ"ד.
 (39) ראה תו"א תולדות כ, סע"ב ואילך.
 סה"מ תר"ם ח"ב ס"ע תר"ט ואילך. המשך תער"ב פר"י ואילך (ח"א ע' תכד [ח"ב ע' תקפג] ואילך). ד"ה בסוכות תשבו תשמ"א (תו"מ סה"מ תשרי ע' קסה ואילך).
 (40) תקו"ז בהקדמה (יז, א).
 (41) ראה אוה"ת דברים ע' יט. תהלים (יהל

הדעת). וענין הדעת הוא שיתקע מחשבתו בחוזק כו', כמבואר בתניא⁴⁸, שע"ז נעשה ברור בהשכל, שההבנה וההשגה שלו הם באופן קבוע, וגם נעשה ע"ז קביעות בהמדות, וכמבואר בתניא שדוקא ע"י הדעת יש למדות קיום כו'. והם ב' הענינים שבדעת, הא', שמחבר חו"ב, והב', שמחבר מוחין ומדות⁴⁹. וזהו גם ההפרש שבין המשכת הדעת ע"י הישיבה בסוכה להמשכת הדעת ע"י נטילת הד' מינים, שהמשכת הדעת ע"י הישיבה בסוכה הו"ע פעולת הדעת בבחי' המוחין, שהמוחין הם בבחי' מקיף על המדות שהם עיקר האדם, ואילו המשכת הדעת שע"י נטילת הד' מינים הו"ע פעולת הדעת בהמדות, שהיא המשכה בפנימיות. דהנה, צל הסוכה הוא בחי' מקיף, והסוכה היא מקפת את כל האדם ראשו ורגלו כאחד. וע"י הישיבה בסוכה נעשית המשכת בחי' המקיף, שנעשה שייך לפנימיות, אבל הוא בבחי' מקיף עדיין. וכידוע⁵⁰ שגם במקיפים יש חלוקי דרגות, שישנו בחי' המקיף שאינו שייך לפנימי, וישנו בחי' המקיף כפי שנעשה שייך לפנימי, אבל הוא בחי' מקיף עדיין. וענינם בסוכה, שהצל דסוכה מצד עצמו הוא בחי' מקיף שאינו שייך לפנימי, וע"י הישיבה בסוכה נעשה המשכת המקיף, והיינו שנעשה שייך לפנימיות, אבל הוא בבחי' מקיף עדיין. ואח"כ ע"י נטילת הד' מינים נעשית ההמשכה בפנימיות, שלכן בד' המינים ישנו ענין ההתחלקות, שהם ד' מינים שונים דוקא, ובפרט ע"פ האמור לעיל שד' המינים הם כנגד ד' אותיות דשם הוי", שמורים על ענין ההמשכה בפנימיות, וכידוע שההמשכה בכל סדר ההשתל' היא ע"י ד' אותיות שם הוי"⁵¹. ויובן זה ע"פ משל מכללות ענין ההשפעה ממשפיע למקבל ובפרט מרב לתלמיד, שעצם שכל הרב אין לו ערך ושייכות אל התלמיד כלל, וכאשר הרב רוצה להשפיע שכל לתלמיד, צריך לצמצם שכלו בכדי שיוכל למצוא שכל שיש לו שייכות לתלמיד (שלגבי שכל זה יש איזה מציאות לתלמיד). אך גם שכל זה שהרב רוצה להשפיע לתלמיד הוא בבחי' מקיף על התלמיד, אלא שהוא בחי' מקיף שיש לו שייכות אליו. ואח"כ צריך להשפיע לו את השכל באופן שיומשך אצלו בפנימיות עד שיתאחד עמו. וכידוע⁵² בענין השגת השכל אשר השכל מתאחד עם המשכיל, שנעשה דם ובשר

(48) פרק ג. ראה לקו"ת בשלח א, א ואילך. המשך

(49) תער"ב פפ"ד. פתי"ח (ח"א ע' קס [רטן] ואילך. ח"ב ע' תתסו [ח"ד ע' א'קע ואילך]). וש"נ.

(50) ראה תניא פ"ה. ובכ"מ.

(48) פרק ג. ראה לקו"ת מטות פז, ד. אוה"ת שלח

(49) תקנ"ג. ובכ"מ.

(50) ראה לקו"ת ר"פ קרח. ובכ"מ.

כבשרו, וכמ"ש (בנוגע לחכמת התורה) ותורתך בתוך מעי⁵³. ונמצא שיש כמה מדריגות בענין השכל, הא', עצם שכל הרב שאין לו ערך ושייכות לתלמיד כלל, והוא בחי' מקיף שאינו שייך להפנימי, הב', השכל שרוצה להשפיע לו כו', שהוא בחי' מקיף השייך לפנימי, והג', המשכת השכל לתלמיד בפנימיות עד שמתאחד עמו. וזהו ההפרש שבין המשכת הדעת דסוכה להמשכת הדעת דנטילת ד' מינים, שהמשכה דסוכה, עם היות שענינה הוא למען ידעו, ה"ה עדיין בבחי' מקיף, משא"כ ההמשכה דנטילת ד' מינים היא המשכה בפנימיות.

והנה ב' ענינים אלו (המשכת המקיף ע"י סוכה, וההמשכה בפנימיות ע"י נטילת ד' מינים) יש דוגמתם גם ביוה"כ. דהנה מבואר בעטרת ראש⁵⁴ ובאור התורה⁵⁵ בענין שמונת בגדי כהונה, שיש בהם ב' סוגים. סוג א' הוא כמו רוב הבגדים שענינם לחמם את הגוף ולהגן עליו. וסוג הב' הוא האבנט שאינו עשוי להגן על הגוף כו', אלא הוא מקשר ומהדק את הבגדים אל הגוף, שלא זו בלבד שלא תהי' חציצה בין הבגדים להגוף, אלא עוד זאת, שהבגדים יהיו מקושרים ומהודקים עמו. והענין ברוחניות הוא, דהנה, לבושים הם בחי' מקיפים, והו"ע המוחין, דעיקר האדם הם המדות, ובפרט כפי שנמשכים במחשבה דיבור ומעשה, ואילו המוחין הם בחי' מקיפים על האדם⁵⁶. וכידוע בענין הנסתרות להוי' אלקינו והנגלות גו'⁵⁷, שמוחין, י"ה, הם בחי' נסתרות, ומדות ומחדומ"ע, ו"ה, הם נגלות. והאבנט שמקשר ומהדק את הלבושים להגוף, ענינו לחבר את המקיפים בפנימיות, והיינו להמשיך המוחין במדות. והכח להמשיך את המקיפים בפנימיות הוא מבחי' עליונה יותר, כי כל הגבוה ביותר יורד למטה ביותר⁵⁸, וזהו מה שאורך האבנט הוא ל"ב אמה, יותר מאורך המצנפת שהוא רק י"ו אמה⁵⁹, כי המצנפת שהוא לבוש להראש הוא בחי' המקיף דמוחין, והאבנט שענינו להמשיך ולקשר את המקיף דמוחין במדות בפנימיות הוא מבחי' עליונה יותר (וכמובן גם מהמשל דהשפעת השכל מרב לתלמיד, שההשפעה שהרב משפיע את השכל לתלמיד בפנימיותו, שרשה מבחי' עליונה יותר), וזהו שאורך האבנט הוא ל"ב

(53) תהלים מ, ט.

ואתחנן ע' שכת. סה"מ תרכ"ז ע' קה.

(54) שער יוהכ"פ פ"ה ואילך (לג, א ואילך).

(57) נצבים כט, כח. וראה לקו"ת פ' ראה

(55) אחרי ע' תקסג ואילך. סוכות ע'

כט, א. וש"ג.

(58) ראה שערי אורה נח, א ואילך. סה, א.

איתשיח ואילך.

ואילך. ועוד.

(56) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן ענינים

(59) רמב"ם הל' כלי המקדש ספ"ח.

ח"ב ע' תכח. ועם הוספות כו' — אוה"ת

אמה, שמספר ל"ב מורה על ל"ב נתיבות חכמה, שלימות המוחין, כי הכח להמשכת המוחין במדות הוא מבחי' שלימות המוחין דוקא. ודוגמת ב' סוגים אלו שבבגדי כהונה הם ב' ההמשכות דסוכה ונטילת ד' מינים. שההמשכה דסוכה היא בחי' מקיף, דוגמת ענין הלבושים, וההמשכה דנטילת ד' מינים היא המשכה בפנימיות, דוגמת האבנט. וזהו מ"ש ולקחתם לכם ביום הראשון, ולקחתם לכם הו"ע המשכה בפנימיות, והכח על המשכה זו הוא מבחי' נעלית יותר, ביום הראשון, כנ"ל.

ה) **וע"פ** הנ"ל יובן גם מה שנבחרו ד' מינים אלו דוקא, דכיון שענין נטילת הד' מינים הוא הברור ותיקון של הניצוצות דתהו שנפלו למטה ונתפרדו כו', והכח לברור זה הוא מבחי' אנת הוא חד ולא בחושבן, לכן נבחרו ד' מינים אלו דוקא, שיש בהם חיבור ב' ההפכים דפירוד ואחדות (כמבואר בארוכה בהמשך וככה תרל"ז⁶⁰, וכדרושי חגה"ס של כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע⁶¹ וכ"ק מו"ח אדמו"ר⁶²). והענין בזה, דהנה, אתרג הוא ר"ת אל⁶³ תבואני רגל גאוה⁶⁴, דמזה גופא שבאתרוג צריך לשלול ענין הגאוה, מובן ששייך בו ענין הישות כו', אבל לאידך גיסא, הרי האתרוג הוא זה ששולל ופועל אל תבואני רגל גאוה, וא"כ יש בו ענין הביטול. וזהו גם מה שאתרוג דר באילנו משנה לשנה⁶⁵, שסובל כל השינויים שבכל תקופות השנה, זרע וקציר וקור וחום וקיץ וחורף⁶⁶, שזהו מצד הביטול שבו, וכידוע שדוקא מי שהוא בטבע הביטול, יכול לסבול כל ההפכים כו'. ועד"ז גם כלולב, כפות תמרים, שכל עליו הם כפותים זל"ז⁶⁷, שעם היותם עלים שונים ונפרדים זמ"ז, הרי הם דבוקים ואחוזים זכ"ז. ועד"ז גם בענף עץ עבות, שעבות פירושו שעליו קלועין כמין קליעה⁶⁸, והיינו, דאף שהן עלין נפרדין, הרי הם קלועין כו', ועד שצ"ל תלתא בחד קינא דוקא⁶⁸. ועד"ז בנוגע לערבי נחל שנקראים אחוינא⁶⁹, שגדלים באחוה⁷⁰, דעם היותם ריבוי ערבות, מ"מ

[רלה]. תרפ"ב ע' עז. לקו"ש ח"ד ע' 1163.

65) סוכה לא, ב. לה, א.

66) נח ח, כב ובפרש"י (מב"מ קו, ב).

67) סוכה לב, א.

68) שם, ב.

69) שבת כ, א.

70) פרש"י שבת שם — הובא במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' תמו. סידור עם דא"ח רסב, ג. רסד, סע"ד [שפג, ג. שפז, ב] (ובפרש"י שלפנינו ליתא).

60) פרק פז ואילך (סה"מ תרל"ז שם ע' תריב ואילך).

61) סה"מ תרנ"ב ס"ע ב ואילך.

62) סה"מ תרפ"ג ס"ע קפא ואילך. תרצ"ו

ע' 39 ואילך.

63) תהלים לו, יב.

64) מושב זקנים עה"ת בראשית ג, ג. ספר

דן ידיו להר"ש מאסטרפוליא מאמר יב. ספר הליקוטים להאריז"ל תהלים עה"פ. וראה גם סה"מ תרנ"ד ס"ע קמט ואילך. תרנ"ט ע' סג

הם גדלים באחיה. וענין זה הוא ע"ד העבודה דיוה"כ שצריכה להיות בכגדי בד⁷¹, שבד מורה על אחדות⁷², כדאיתא בגמרא⁷³ דבר העולה מן הקרקע בד בבד (קנה יחידי). אלא שהאחדות של ד' המינים היא נעלית יותר מהאחדות דבד⁷⁴, כי האחדות דבד היא באופן שמלכתחילה הוא דבר אחד, ואילו האחדות של ד' המינים היא באופן שיש בהם בחי' ריבוי, ומ"מ הם באחדות.

ו) וזהו ולקחתם לכם ביום הראשון גו', שזהו ציווי לכל אחד מישראל, והיינו לפי שכל אחד מישראל צריך לברר את הניצוצות דתהו שנפלו למטה, שהרי כל ענין ירידת הנשמה למטה בעוה"ז הגשמי הוא בשביל בירור הניצוצות, ולכן ישנה הזכות והחובה על כל אחד מישראל לברר את הניצוצות. ובפרטיות בכל שנה מתחיל ענין הבירור והתיקון בר"ה ויוה"כ, וכנ"ל שאז נעשה התיקון על הענינים של שנה שעברה שהם בדוגמת תהו. וכשם שבר"ה כתיב⁷⁵ אתם נצבים היום כולכם, שכל אחד מישראל, מראשיכם שבטיכם עד חוטב עציך ושואב מימך, הם נצבים ועומדים וזוכים בדין, הנה כן הוא גם בענין נטילת הד' מינים, פרי עץ הדר כפות תמרים וגו' שהם דוגמת וימלוך תחתיו הדר ושם אשתו מהיטבאל, שהו"ע בירור הניצוצות דתהו כנ"ל, שבירור ותיקון זה שייך לכל אחד מישראל, שלכן נאמר ולקחתם לכם, שתהא לקיחה ביד כל אחד ואחד⁷⁶, שע"י ד' מינים גשמיים דוקא ה"ה מברר ומתקן את הניצוצות דתהו שנפלו למטה בדברים הגשמיים. ואף שגמר ההמשכה היא בשמע"צ, הנה בסוכות נפעלים כבר כל הענינים של החודש השביעי, שהוא מושבע בכל⁷⁷, בגשמיות וברוחניות. ומזה נמשך על כל השנה, כי כל מועדי חודש תשרי הם מועדים כלליים על כל השנה⁷⁸, ובפרט סוכות הוא זמן שמחתנו, ובפרט שזוהי שמחה גדולה ביותר, כמארז"ל⁷⁹ מי שלא ראה שמחת בית השואבה לא ראה שמחה מימיו, ושמחה פורץ

(71) אחרי טז, ד.

(72) ראה לקו"ת אחרי כח, סע"ב ואילך.
עטרת ראש שער יוהכ"פ פ"ב (כט, א ואילך).
מאמרי אדמו"ר האמצעי סוכות ע' א'רלב ואילך. אוה"ת סוכות ע' א'תשיז.
(73) זבחים יח, ב (ובפרש"י).

(74) ראה גם ד"ה כתר יתנו לך תשכ"ה (סה"מ תשכ"ה ע' כח).

(75) ר"פ נצבים. וראה לקו"ת ר"פ נצבים.

(76) ראה סוכה מא, ב, מג, א.

(77) ויק"ר פכ"ט, ת. וראה כש"ט הוספות סמ"א. וש"נ.

(78) ראה מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ו ח"ב ע' תשמח. תקס"ט ע' רפו. אוה"ת סוכות ע' א'תשנו. ברכה ע' א'תתסו. סה"מ תרנ"ד ע' לו. תרנ"ו ע' רעח. תש"ב ע' 49.

(79) משנה סוכה נא, סע"א. גמרא שם, ב.

גדר⁸⁰, עד שמזה יבואו לשמחת עולם על ראשם⁸¹ שתהי' בביאת משיח צדקנו. ואז יהי' בגילוי הענין שסוכה פועלת גם על אוה"ע, כדאיתא בגמרא⁸² מצוה קלה כו' וסוכה שמה לכו ועשו אותה, וכמבואר גם בהפטרה של יום הראשון דסוכות⁸³ שלעת"ל יעלו מכל הגוים לחוג את חג הסוכות, ואז יהי' גמר הבירורים כו', כמבואר בהפטרה דשבת חוה"מ סוכות⁸⁴, ע"י משיח צדקנו, שילחום מלחמת ה' וינצח ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל⁸⁵, בקרוב ממש.

(83) זכרי' יד, טז.
 (84) יחזקאל לח, יח ואילך.
 (85) רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(80) ראה בארוכה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.
 (81) ישע"י לה, יו"ד. נא, יא.
 (82) ע"ז ג, א.